

SHEKSPIRNING DUNYO ADABIYOTIGA TA`SIRI

Yusupova Shaxzoda Sharafiddinovna

Samarqand Davlat chet tillar instituti magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqola Shekspirning hayoti va ijodi, o`ziga xos uslublari va dunyo adabiyotiga ta`sirini muhokama qiladi.

Kalit so`zlar: komediya, tragediya, supermatn, intertekstuallik

Kirish

Uilyam Shekspir (1564-1616) – Ingliz adabiyotining ulkan namoyandasi va dunyo adabiyotining taraqqiyotiga katta hissa qo`shgan yozuvchi. Uning asarlari, zamonaviy adabiyotning barcha janrlariga ta`sir ko`rsatdi va badiiy ijodning yangi bosqichlarini ochdi. Shekspirning asarlari nafaqat o`z davrida, balki hozirgi kunda ham adabiyot ixlosmandlari uchun ilhom manbai bo`lib xizmat qilmoqda. Uning dunyo adabiyotiga ta`siri juda keng va chuqur, bu maqolada bu ta`sirni batafsil ko`rib chiqamiz.

Shekspirning ijodi barcha zamonlardagi adabiyotga ulkan ta`sir ko`rsatdi. Uning pyesalari va she`rlari xalqaro adabiyotning rivojlanishiga katta hissa qo`shdi. Shekspirning o`ziga xos uslubi, dramaturgiyasi va she`riyati dunyo bo`ylab yozuvchilar va dramaturglar uchun yangi standartlar o`rnatdi.

1.Drama va tragediya

Shekspirning dramalari va tragediyalari, masalan, “Hamlet”, “Makbet” va “Otello” kabi asarlar, inson tabiatining chuqurroq qirralarini o`rganadi. Ular zamonaviy dramaturgiyada ichki konfliktlar, murakkab xarakterlar va moral dilemmalarni o`rganishga yo`l ochdi. Shekspirning bu asarlari nafaqat o`z davrida, balki hozirgi kunda ham sahnalarda qo`yilib, tomoshabinlarni o`ziga jalb qiladi. U dramaturgiya tarixida yangi xususiyatlar, qahramonlarning ichki izlanishlarini va ehtiroslarini ochib berish orqali yangi bir davrni boshlab berdi.

2.Komediya

Shekspirning komediyalari, masalan, “Bir jism, ikki ruh” va “Chuqur hikoyalar” kabi asarlar, inson munosabatlari va ijtimoiy masalalarni yumor va sarkazm orqali ko‘rsatadi. Ularning nafaqat ijtimoiy tuzilmalarni, balki insonlarning hissiy holatlarini ham chuqur tahlil qilishga imkon berdi. Bu komediyalar zamonaviy dramaturgiyada yangi uslub va janrlarni rivojlantirdi, va kulgili, lekin chuqur o‘ylangan hikoyalarni yaratishga ilhom berdi.

3.She’riyat

Shekspirning sonetlari nafaqat she’riyatda, balki umumiy adabiyotda ham yangi bosqichni boshlab berdi. Uning sonetlari insonning ichki dunyosini, sevgi va azoblarni, vaqtning o‘tishini chuqur ifodalaydi. Shekspirning she’riyati mashhur she’riyat uslublaridan biri bo‘lib, boshqa yozuvchilar va shoirlar uchun yangi ifodalanish usullarini o‘rgatdi. U, shuningdek, sonetlar janrining rivojlanishiga katta ta’sir ko‘rsatdi.

Dunyo adabiyotidagi o‘rni

Shekspirning asarlari dunyo bo‘ylab ko‘plab tarjimalar va sahnalarda ishlatilgan. Uning dramaturgiyasi va she’riyati ko‘plab tillarga tarjima qilingan, va bu tarjimalar orqali uning asarlari butun dunyoda tanilgan. Shekspirning asarlari xalqaro teatr sahnalarida, kino va televizion adaptatsiyalarda, shuningdek, akademik tadqiqotlarda keng qo‘llaniladi. Uning ijodi dunyo adabiyoti tarixida ajralib turadi, va uning uslubi va mavzulari zamonaviy yozuvchilar va san’atkorlar uchun ilhom manbai bo‘lib xizmat qiladi.

Hozirgi kun va kelajak

Bugungi kunda Shekspirning asarlari nafaqat teatr sahnalarida, balki kinoda, televideniya va boshqa san’at shakllarida ham qo‘llaniladi. Uning asarlari zamonaviy yozuvchilarga va san’atkorlarga ilhom manbai bo‘lib, ularning ijodiga yangi ranglar qo‘shadi. Shekspirning asarlarini o‘rganish va ular orqali yangi ijodiy yo‘llarni izlash adabiyot va san’at sohasidagi davomiy rivojlanishni ta’minlaydi.

Vilyam Shekspirning dunyo adabiyotiga qo‘shgan hissasi ulkan va beqiyosdir. Uning ijodi teatr, she’riyat va dramaturgiya sohasida yangi standartlarni o‘rnatdi va

uning asarlari dunyo bo'ylab adabiyotning rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatdi. Shekspirning ijodi va uning asarlari hozirgi kunda ham adabiyot ixlosmandlari uchun ilhom manbai bo'lib xizmat qilmoqda, va uning merosi kelajak avlodlar uchun ham ahamiyatini saqlab qolmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Sharafiddinov O. Adabiyot – hayot darsligi, 1998, 42-bet
2. Nurmatov U. O`zbek adabiyoti tarixi, 1987, 15-bet
3. Nurmatov U. O`zbek adabiyoti tarixi, 1987, 23-bet
4. G`ofurov I. Lirikaning yuragi, 2002, 54-bet
5. Sharafidinov O. Adabiyot – hayot darsligi, 1998, 2-bet
6. Nurmatov U. O`zbek adabiyoti tarixi, 1987, 15-bet
7. <https://www.britannica.com/biography/William-Shakespeare>
8. https://en.wikipedia.org/wiki/William_Shakespeare